

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

ÂU SƠN HÙNG

CUỘC VẬN ĐỘNG CHỐNG MÙ CHỮ
VÀ PHỔ CẬP GIÁO DỤC TIỂU HỌC Ở HUYỆN CHỢ MỚI
TỈNH BẮC KẠN TỪ NĂM 1998 ĐẾN NĂM 2011

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC LỊCH SỬ

Thái Nguyên – Năm 2012

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

ÂU SƠN HÙNG

CUỘC VẬN ĐỘNG CHỐNG MÙ CHỮ
VÀ PHỔ CẬP GIÁO DỤC TIỂU HỌC Ở HUYỆN CHỢ MỚI
TỈNH BẮC KẠN TỪ NĂM 1998 ĐẾN NĂM 2011

Chuyên ngành: Lịch sử Việt Nam

Mã số: 60.22.54

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC LỊCH SỬ

NGƯỜI HƯỚNG DẪN KHOA HỌC:
PGS.TS NGUYỄN THỊ PHƯƠNG CHI

Thái Nguyên – Năm 2012

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan công trình nghiên cứu đề tài “*Cuộc vận động chống mù chữ và phổ cập giáo dục tiểu học ở huyện Chợ Mới tỉnh Bắc Kạn từ năm 1998 đến năm 2011*” dưới sự hướng dẫn của PGS.TS Nguyễn Thị Phương Chi là kết quả nghiên cứu của cá nhân tôi. Các số liệu, kết quả nêu trong luận văn là trung thực. Những chỗ sử dụng kết quả nghiên cứu của người khác đều trích dẫn rõ ràng. Những tư liệu không có trích dẫn là do tác giả trực tiếp sưu tầm trong quá trình sưu tầm tài liệu tại địa phương.

Tôi hoàn toàn chịu trách nhiệm trước nhà trường về sự cam đoan này.

Thái Nguyên, tháng 8 năm 2012

Tác giả

Âu Sơn Hưng

LỜI CẢM ƠN

Bằng tấm lòng thành kính và biết ơn sâu sắc, em xin chân thành cảm ơn Cô giáo – PGS.TS Nguyễn Thị Phương Chi – Người Cô đã tận tình hướng dẫn em hoàn thành luận văn này.

Em bày tỏ lòng biết ơn tới các thầy cô giáo trong khoa Lịch sử - Trường ĐHSP – Đại học Thái Nguyên, đã giảng dạy, giúp đỡ, động viên, khuyến khích và hướng dẫn em suốt quá trình học tập và nghiên cứu khoa học.

Xin chân thành cảm ơn Trung tâm học liệu tỉnh Đại học Thái Nguyên, Phòng tư liệu khoa Lịch sử Trường Đại học Sư phạm – ĐHTN, đặc biệt Phòng Giáo dục và Đào tạo huyện Chợ Mới tỉnh Bắc Kạn, Trường Tiểu học Yên Hân, Trường tiểu học Hòa Mục huyện Chợ Mới – Bắc Kạn đã cung cấp cho tôi nguồn tư liệu để thực hiện luận văn.

Trân trọng cảm ơn Ban Giám Hiệu trường Đại học Sư Phạm, Ban chủ nhiệm khoa Lịch Sử đã tạo điều kiện cho tôi học tập, nghiên cứu. Cảm ơn gia đình, bạn bè, đồng nghiệp đã động viên giúp đỡ tôi hoàn thành luận văn này.

Thái Nguyên, tháng 8 năm 2012

Tác giả

Âu Sơn Hưng

MỤC LỤC

	Trang
Trang phụ bìa	
Lời cảm ơn	
Lời cam đoan	
Mục lục	i
Danh mục các ký hiệu, chữ viết tắt	ii
MỞ ĐẦU.....	1
Chương 1. KHÁI QUÁT HUYỆN CHỢ MỚI, TỈNH BẮC KẠN VÀ TÌNH HÌNH GIÁO DỤC TRƯỚC NĂM 1998.....	7
1.1 Khái quát về huyện Chợ Mới.....	7
1.1.1. Khái quát vị trí địa lí - điều kiện tự nhiên.....	7
1.1.2. Tình hình kinh tế - xã hội huyện Chợ Mới từ 1998 đến 2011	10
1.2. Tình hình giáo dục Việt Nam và huyện Chợ Mới, tỉnh Bắc Kạn trước năm 1998.....	13
1.2.1. Khái quát tình hình giáo dục Việt Nam trong thời kỳ kháng chiến chống thực dân Pháp và đế quốc Mỹ	13
1.2.2. Tình hình giáo dục của huyện Chợ Mới trước năm 1998	20
Chương 2. QUÁ TRÌNH THỰC HIỆN CHỐNG MÙ CHỮ VÀ PHỔ CẬP GIÁO DỤC TIỂU HỌC Ở HUYỆN CHỢ MỚI TỪ NĂM 1998 ĐẾN NĂM 2011.....	31
2.1. Thực hiện chống mù chữ - phổ cập giáo dục tiểu học trong giai đoạn 1 (1998 - 2005).....	31
2.2. Thực hiện chống mù chữ và phổ cập giáo dục tiểu học trong giai đoạn 2 (2006 - 2011).	41
Chương 3. THÀNH TỰU, HẠN CHẾ, Ý NGHĨA VÀ BÀI HỌC KINH NGHIỆM CỦA CUỘC VẬN ĐỘNG CHỐNG MÙ CHỮ VÀ PHỔ CẬP GIÁO DỤC TIỂU HỌC Ở HUYỆN CHỢ MỚI.....	56
3.1. Thành tựu	56

3.2. Hạn chế	58
3.3. Ý nghĩa của cuộc vận động CMC – PCGDTH đối với kinh tế - xã hội huyện Chợ Mới	60
3.4. Bài học kinh nghiệm.....	64
KẾT LUẬN	Error! Bookmark not defined.
TÀI LIỆU THAM KHẢO	77
PHỤ LỤC	

DANH MỤC CÁC KÝ HIỆU, CHỮ VIẾT TẮT

Ký hiệu, chữ viết tắt	Tên đầy đủ
CMC	Chống mù chữ
PCGD	Phổ cập giáo dục
CMC - PCGDTH	Chống mù chữ - Phổ cập giáo dục tiểu học
GD&ĐT	Giáo dục và Đào tạo
CNH - HĐH	Công nghiệp hoá - Hiện đại hoá
ĐĐT	Đúng độ tuổi

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài.

Sinh thời, Chủ tịch Hồ Chí Minh đặc biệt quan tâm sự nghiệp giáo dục và chỉ rõ: "*Nhiệm vụ giáo dục rất quan trọng và vẻ vang..., xây dựng kinh tế, không có cán bộ không làm được. Không có giáo dục, không có cán bộ thì cũng không nói gì đến kinh tế, văn hóa*"

Qua lời dạy của Bác, chúng ta có thể thấy trình độ dân trí là một trong những thước đo quan trọng nhằm đánh giá sự phát triển của mỗi Quốc gia. Ngày nay, xu hướng toàn cầu hóa là xu hướng phát triển chung của thời đại, đặt ra cho mỗi dân tộc thời cơ và thách thức mới. Muốn hòa nhập và phát triển, không có con đường nào khác ngoài con đường nâng cao dân trí, đào tạo nhân lực, bồi dưỡng nhân tài. Đó cũng chính là đường lối đổi mới của Đảng Cộng sản Việt Nam đề ra đối với sự nghiệp phát triển giáo dục.

Huyện Chợ Mới là một huyện vùng cửa ngõ phía Nam của tỉnh Bắc Kạn với các tỉnh miền xuôi, là một bộ phận của nước Việt Nam thống nhất. Nơi đây là quê hương của 7 thành phần dân tộc anh em cùng chung sống, có truyền thống yêu nước nồng nàn, tình đoàn kết, thương yêu đùm bọc lẫn nhau.

Ngày nay, trong công cuộc đổi mới đất nước, nhân dân các dân tộc Chợ Mới đang ra sức xây dựng quê hương giàu đẹp theo con đường mà Đảng và Bác Hồ đã lựa chọn. Để xây dựng thành công chủ nghĩa xã hội trên quê hương, nhân dân Chợ Mới cần phải có trình độ học vấn cao, nắm bắt và áp dụng những thành tựu khoa học kỹ thuật hiện đại. Trong khi đó, Chợ Mới hiện tại là một trong những huyện gặp rất nhiều khó khăn vì trình độ dân trí còn thấp. Vì vậy, trong các nghị quyết của Đảng bộ Chợ Mới từ khóa I đến khóa III xác định nhiều nhiệm vụ quan trọng, trong đó có nhiệm vụ cấp bách là: Nâng cao dân trí, đào tạo nhân lực, bồi dưỡng nhân tài, đẩy mạnh sự nghiệp giáo dục, mà trước hết là tiếp tục chương trình chống mù chữ và phổ

cấp giáo dục tiểu học, từng bước thực hiện quá trình đổi mới giáo dục. Từ năm 1998 đến nay, sự nghiệp giáo dục huyện Chợ Mới đã có nhiều chuyển biến tích cực, trong đó có vấn đề chống mù chữ và phổ cập giáo dục tiểu học đúng độ tuổi.

Vì vậy, nghiên cứu quá trình chống mù chữ và phổ cập giáo dục tiểu học ở huyện Chợ Mới từ năm 1998 đến năm 2011 vừa có ý nghĩa khoa học, vừa có giá trị thực tiễn to lớn.

Luận văn còn bổ sung nguồn tư liệu nghiên cứu lịch sử địa phương, nghiên cứu sự nghiệp phát triển giáo dục huyện, góp phần vào việc nâng cao nhận thức của nhân dân các dân tộc Chợ Mới về vai trò trách nhiệm của mình đối với sự nghiệp phát triển giáo dục đào tạo, nhất là trong cuộc vận động chống mù chữ và phổ cập giáo dục tiểu học, từ đó đẩy mạnh phát triển kinh tế, văn hóa xã hội của địa phương.

Là một người con được sinh ra và trưởng thành từ mảnh đất Chợ Mới, tôi thấy mình có trách nhiệm cùng với các đồng nghiệp phải duy trì, nâng cao chất lượng giáo dục - đào tạo cho đồng bào các dân tộc huyện nhằm đưa Chợ Mới tiến nhanh theo kịp sự phát triển giáo dục ở miền xuôi, góp phần đưa Bắc Kạn phát triển trên con đường CNH - HĐH.

Với những lí do trên, tôi chọn vấn đề về ***“Cuộc vận động chống mù chữ và phổ cập giáo dục tiểu học ở huyện Chợ Mới, tỉnh Bắc Kạn từ năm 1998 đến năm 2011”*** làm đề tài Luận văn thạc sĩ.

2. Lịch sử nghiên cứu vấn đề.

Từ khi đất nước ta giành được độc lập (1945) đến nay, Đảng và Nhà nước ta luôn quan tâm đầu tư cho giáo dục - đào tạo, coi đó là quốc sách hàng đầu. Ngoài các văn kiện Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ IV, VI, VII, VIII, IX..., đặc biệt là Nghị quyết TW 2 khóa VIII và Văn kiện Hội nghị lần VI của BCH TW Đảng về Giáo dục đào tạo, Bộ Giáo dục và Đào tạo, cơ quan chủ quản về công tác giáo dục đã đưa ra nhiều nghị quyết, chỉ thị về xóa mù chữ

và phổ cập giáo dục tiểu học. Đây là vấn đề được cả xã hội quan tâm và được nhiều tác giả nghiên cứu.

Vấn đề xóa mù chữ và phổ biến chữ Quốc ngữ đã được đề cập trên tạp chí: *Nghiên cứu lịch sử; Nghiên cứu Giáo dục* và các tạp chí chuyên ngành khác. Đã có những Luận văn, Luận án tìm hiểu về chính sách, thành tựu và biện pháp tiến hành xóa mù chữ: Luận án Tiến sĩ của tác giả Nguyễn Mạnh Tùng viết năm 1998 đề cập đến công tác xóa mù chữ và bồi dưỡng văn hóa ở Bắc Bộ (1945 - 1954). Một số bài viết của các bậc tiền bối cách mạng đã phản ánh công tác truyền bá chữ quốc ngữ ở Việt Nam trước và sau năm 1938. Tuy nhiên các tác phẩm này cũng chỉ phản ánh trên bình diện chung về phổ biến chữ Quốc ngữ và xóa mù chữ giai đoạn 1945 - 1954.

Trong các luận văn thạc sỹ lịch sử cũng đã có một số công trình nghiên cứu về công tác xóa mù chữ và phổ cập giáo dục: *Công cuộc xóa nạn mù chữ ở Thái Nguyên (1945-1954)* của tác giả Nguyễn Xuân Hồng (2010); *Cuộc vận động chống mù chữ và phổ cập giáo dục tiểu học ở huyện Chiêm Hóa tỉnh Tuyên Quang từ năm 1991 đến năm 2010* của tác giả Nguyễn Trung Phần.

Ở huyện Chợ Mới, trong những năm qua hoạt động nghiên cứu lịch sử đã được một số cá nhân và tập thể thực hiện trên nhiều lĩnh vực kinh tế - văn hóa- xã hội. Đã có một số ít công trình nghiên cứu về vấn đề giáo dục tỉnh Bắc Kạn, trong đó có huyện Chợ Mới.

Trong cuốn “Lịch sử Đảng bộ Thái Nguyên” tập 1 và tập 2 (1965 – 2005) (2005) của Ban chấp hành Đảng bộ tỉnh Thái Nguyên đã đề cập đến chủ trương của Đảng bộ Bắc Thái (trong đó có Bắc Kạn) về Giáo dục và đào tạo, thành tựu và những khó khăn của tỉnh trong lĩnh vực này. Tuy nhiên cuốn sách này chỉ viết một cách khái quát.

Trong cuốn “*Lịch sử Đảng bộ tỉnh Bắc Thái*”, tập II (1991) của Ban nghiên cứu Lịch sử Đảng tỉnh Bắc Thái; và *Lịch sử Đảng bộ tỉnh Bắc Kạn* (tập I,II) đã đề cập đến những thành tựu trên lĩnh vực văn hoá giáo dục.